

ASPİR YAPRAK LEKESİ

Alternaria carthami Chow.

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Fungusun konidiosporları tek tek veya kısa zincirler halinde düz veya bükük şekildedir. Dip tarafı geniş, dar ucu gagalı olan konidiosporlar açık ve orta derecede kahverengidir. Düzgün bir şekilde 7-11 enine ve 7'ye kadar boyuna bölmelidir.

Hastalık etmeni bitki artıkları ve tohumla ertesi yıla taşınır.

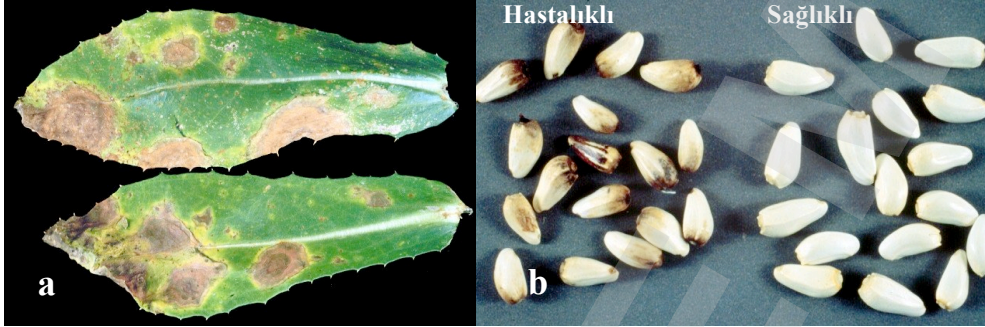
2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Aspir yaprak lekesi hastalığının en karakteristik belirtileri yapraklardaki lekelerdir. Kahverengi iç içe geçmiş halkalar şeklinde olan bu lekeler 1 cm büyüklüğe ulaşabilir. Lekeler daha sonra birleşerek genellikle büyük nekrotik şekilsiz ölü alanları, yanıklıkları oluşturur (**Şekil 1a**). Hastalık; çiçek sapları ve ince dallarda da görülebilir. Enfekteli çiçek tomurcukları açılmaksızın solar-pörsür ve kururlar.

Etmenin çiçek tablasını etkilemesi sonucu, enfekteli tohumun bir tarafında kahverengileşme meydana gelir (**Şekil 1b**). Enfekteli tohumlar fide yanıklığı ve çökertene neden olabilir. Şiddetli enfeksiyona uğrayan çiçeklerde tohum buruşur ve içi boşalır. Şiddetli enfeksiyonlar çiçek tablasının oluşmasını engeller.

Hastalık bazen bitkilerde çok şiddetli seyrederek, enfekteli yapraklar lekeli alanlardan delinerek yırtılır ve tahrip olur. Hastalığın ilerlemiş enfeksiyonlarında, hasada yakın dönemdeki bitkiler çok zarar görür ve verim oldukça düşer.

Ülkemizin aspir ekilişi yapılan hemen her bölgesinde hastalığı görmek mümkündür.

Şekil 1. Aspir yaprak lekesinin yapraktaki (a) ve tohumdaki (b) belirtileri.

3. KONUKÇULARI

Bu hastalık sadece aspir (*Carthamus tinctorius* L.) bitkisinde görülmektedir.

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

- Hastalıklı bitki artıkları toplanıp yok edilmelidir.
- Sertifikalı tohumluk kullanılmalıdır.
- 2-3 yıllık münavebe uygulanmalıdır.

4.2. Kimyasal Mücadele

4.2.1. İlaçlama zamanı

Bitkilerde ilk belirtiler görüldüğü zaman ilaçlamalara başlanır.

4.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

4.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır. Büyük alanlarda hidrolik tarla pülverizatörü

4.2.4. İlaçlama tekniği

Hastalığın ilk belirtilerinin görülmesinden sonra hastalığın seyrine göre 2-3 ilaçlama yapılmalıdır. Bu ilaçlamalarda yaprakların alt ve üst yüzeyleri ilaçla tamamen kaplanmalıdır.

5. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerlendirme birim alanı 15-20 m²'dir. Tarla içerisinde seçilecek bu birim alanda (yaklaşık 100 bitki) sağlam ve hasta bitkiler sayılır. Bu sayım;

- 5 dekara kadar tarlalarda 5 kez,
- 6-10 dekar tarlalarda 10 kez,
- 10 dekardan fazla alanlarda 15 kez tekrarlanır.

Ortalama hastalık oranı bulunur. Bu oranın ilaçlama başlangıcındaki hastalık oranını geçmemesi gerekir.